

# Forvaltning eller Fortvivlelse

Hjortevildtforvaltning og menneskeforvaltning



# Ole Holm

- 48 år
- Bosat i skovene syd for Billund
- Skovejer og jæger
- Passioneret omkring natur og vildt i almindelighed – og kronvildt i særdeleshed
- Aktiv deltager i lokal hjortevildtforvaltning siden 2005
- Tidligere formand for lokalt hjortelaug – Kronhjorte.dk (2012-2019)
- Tidligere formand i Den Regionale Hjortevildtgruppe Sydjylland (2018-19)





# Hjortevildtforvaltning i "mands minde" ...

Forvaltning af stort hjortevildt italesættes

NST fremlægger analyse og national forvaltningsplan

NHG & RHG

VFR aftaler

VFR beder NHG om

2014: DCE 106 2016:

NHG genindstiller ny forvaltningsmodel

2023: Ministeren genbestiller et oplæg fra VFR

1996

2000

2001: Kronhjorte etableres Frivilligt Fokus: Hjorte Middelt: Spredning

## DJ-debat:

# Licens som vejen til en varig styrke

Kronvildtoversigten 1990 fører endnu en gang til den konklusion, at noget må gøres for at få større hjorte og regulering af jagten. Her er oplæg til debat - skitseret af oversigtens to medarbejdere, Robert Vestergaard og Bertel Bavngaard.

●●● Debatten om en ny jagtlov er i gang. I »Kronvildtoversigten« har vi ofte slået til lyd for en ændret afskydningspolitik. Der er

med et væsentligt større antal voksne handyr, end vi har i dag.

En licens skal søges og købes som eksempel for kronvildt

Afskydningsmål

2020

2024

2017: Kronhjorte.dk søger om forsøg

2019: Kronhjorte.dk genansøger om lokalt forsøg

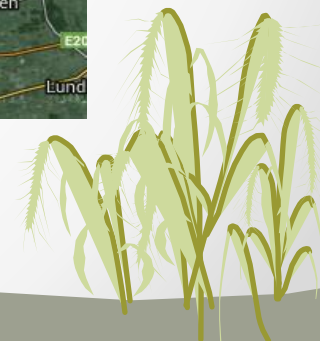


# 12 år med frivillig bestandsforvaltning

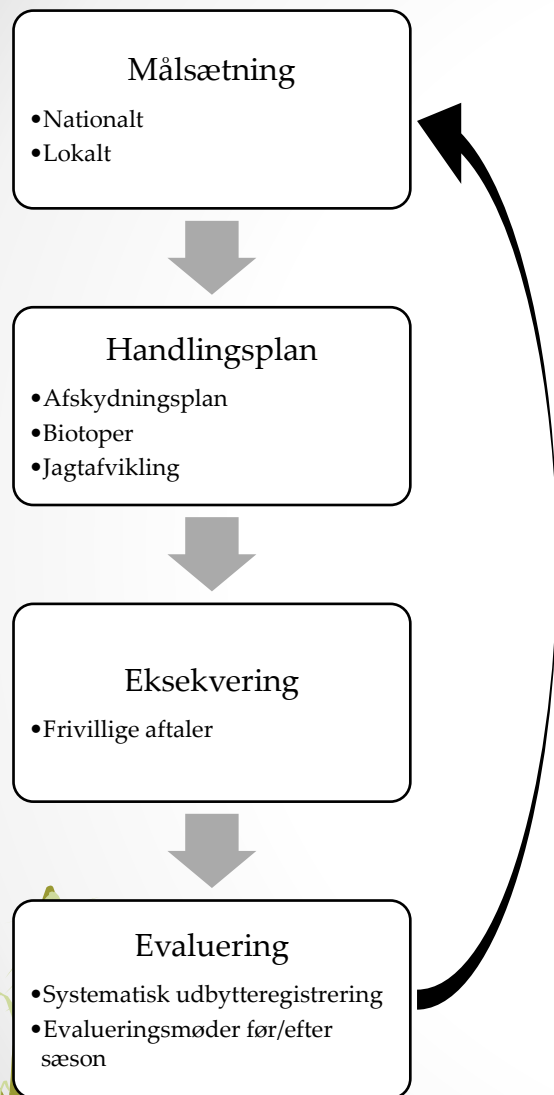
## Vildtforvaltningsrådets målsætninger 1999 (revideret i 2004 og 2015)

1. Der skal sikres en mere naturlig og dermed ligelig køns- og aldersfordeling i den danske kronvildtbestand
2. Andelen af ældre og større hjorte i bestanden skal øges. (2012: Hjorte > 8 år & > 6 kg trofæ, 2015: Hjorte > 8 år >= 5%)
3. Der skal sikres en spredning af kronvildt til nye egne
4. Der skal sikres en mere etisk jagtudøvelse på kronvildt
5. Færre skader på mark og i skov
6. Bedre muligheder for at opleve kronvildtet

- Ca. 12.000 ha fordelt på ca. 135 lodsejere
- Forskellige "ordninger" – indberetningspligt, sprosefredning eller arealbegræsning
- Tvungen indberetning
- Inddelt i minilaug
- 1 ejendom = 1 stemme
- Kommunikation via hjemmeside samt flere årlige møder



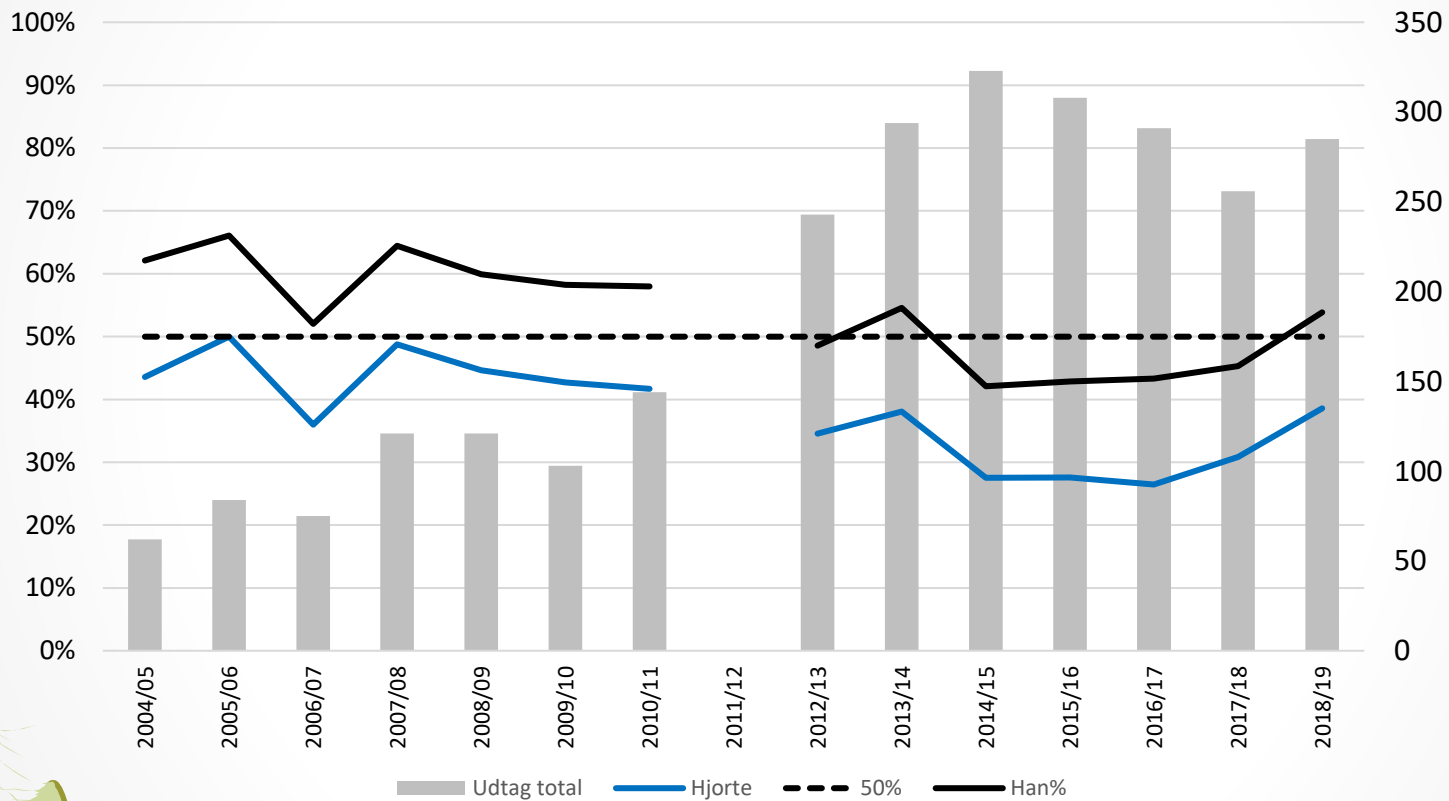
# I praksis...



Forvaltningspunkt	Konkret handling	Formål
Biotop	Min. 10% reserveres til "ruhezone"	<ul style="list-style-type: none"><li>• Reducere home-range</li><li>• Øget dagsaktivitet</li><li>• Reducere skader</li></ul>
Afskydningsplaner	Fastlægges inden sæsonstart	<ul style="list-style-type: none"><li>• Ændre afskydning fra "By accident" til "by design"</li></ul>
Praktisk jagt	<ul style="list-style-type: none"><li>• Trofæbærende hjort på anstand/purch</li><li>• Minimum 3 uger mellem hver bevægelesjagt</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Selektiv afskydning af trofæbærende dyr</li><li>• Ro til sikre af lille home-range</li><li>• 1 trofæbærende hjort pr påbegyndt 100 ha</li></ul>
Fodring	<ul style="list-style-type: none"><li>• Vinterfodring søges afløst af vildtagrer</li><li>• Der ikke skydes/jages på foderpladser/vildtagrer</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Reduceret stofskifte i vintermåneder</li><li>• Øge dagsaktivitet</li></ul>
Nabo-samarbejde	<ul style="list-style-type: none"><li>• Jagtdatoer søges koordineret med naboer</li><li>• Jagtnaboer inviteres med i samarbejdet</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Bestandsforvaltning fremfor arealforvaltning</li></ul>
Indberetning	<ul style="list-style-type: none"><li>• Nedlagt vildt indberettes til Kronhjorte.dk seneste 48 timer efter jagtafslutning</li><li>• Trofæer + tandsæt medbringes til årsmøde</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Sikre statistisk grundlag for vurdering af bestands- og aldersudvikling.</li></ul>

# De døde...

## Afskydning - Kronhjorte.dk



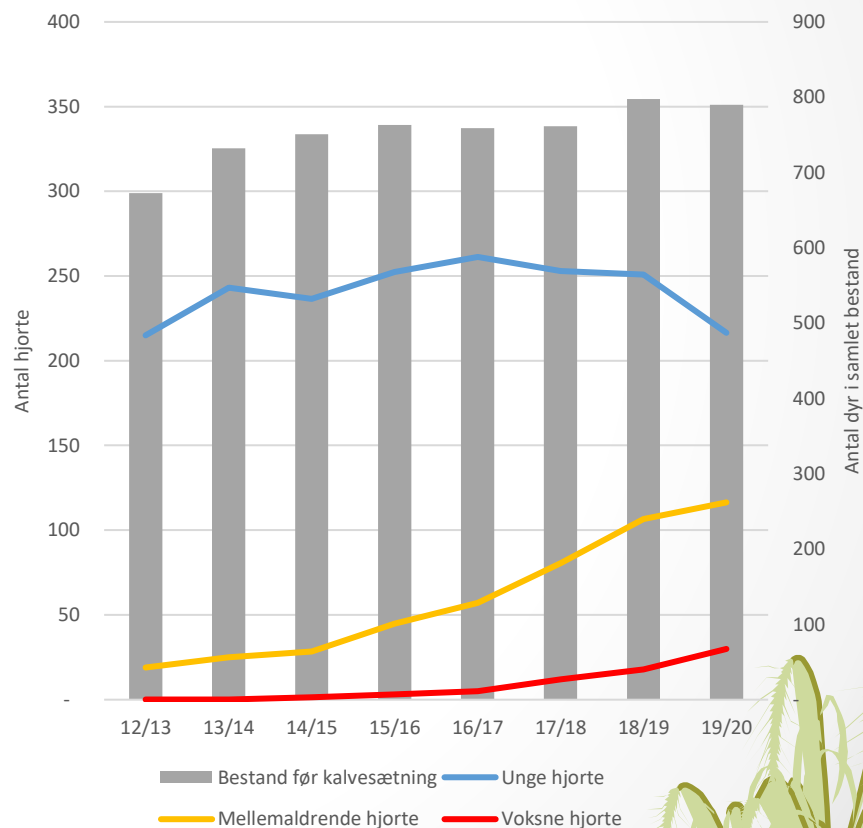
# De levende...

Baseret på indberettede afskydningstal i perioden 2001-2019 (særligt de senere år) samt tilbagemeldingerne fra Jer omkring bestandssammensætning og -udvikling, er udarbejdet et bud på populationsdynamikken i den lokale bestand.

## Populationsdynamik - Kronhjorte.dk

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
Bestand før kalvesætning	673	732	751	763	759	762	798	790
Handyrsandel i %	35%	37%	35%	39%	43%	45%	47%	46%
<b>Antal kalve sat</b>	<b>304</b>	<b>318</b>	<b>340</b>	<b>318</b>	<b>296</b>	<b>292</b>	<b>284</b>	<b>295</b>
Antal dyr udtaget	245	299	328	322	293	256	292	-
Antal dyr indgået i bestanden	59	19	12	-4	3	36	-8	295
<b>Antal hundyr før sæson</b>	<b>439</b>	<b>464</b>	<b>485</b>	<b>463</b>	<b>436</b>	<b>416</b>	<b>422</b>	<b>427</b>
Antal hundyr udtaget	127	138	192	186	167	140	-	-
Sæsonafslutning	464	485	463	436	416	422	427	575
Antal unge hjorte tilgået (1-3)		118	110	123	111	99	109	98
Primo	215	125	126	129	150	154	142	119
<b>Antal unge før sæson</b>	<b>215</b>	<b>243</b>	<b>237</b>	<b>252</b>	<b>261</b>	<b>253</b>	<b>251</b>	<b>216</b>
Udtaget	77	107	85	78	74	64	97	-
Overgået til næste aldersklasse	13	10	22	24	33	47	35	47
Sæsonafslutning	125	126	129	150	154	142	119	170
Antal mellem hjorte tilgået (4-7)		13	10	22	24	33	47	35
Primo	19	12	19	23	33	47	60	81
<b>Antal mellem før sæson</b>	<b>19</b>	<b>25</b>	<b>28</b>	<b>45</b>	<b>57</b>	<b>80</b>	<b>107</b>	<b>116</b>
Udtaget	7	5	4	8	3	13	13	-
Overgået til næste aldersklasse	-	1	2	4	7	8	12	16
Sæsonafslutning	12	19	23	33	47	60	81	100
Antal voksne hjorte tilgået (>=8)		-	1	2	4	7	8	12
Primo	-	-	-	1	1	5	10	18
<b>Antal voksne før sæson</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>5</b>	<b>12</b>	<b>18</b>	<b>30</b>
Udtaget	-	-	-	2	-	2	-	-
Sæsonafslutning	-	-	1	1	5	10	18	30
<b>Antal hjorte før sæson</b>	<b>234</b>	<b>150</b>	<b>156</b>	<b>177</b>	<b>212</b>	<b>246</b>	<b>266</b>	<b>265</b>
Tilgået	118	110	110	123	111	99	109	98
Udtag	84	112	89	88	77	79	110	-
Antal hjorte sæsonafslutning	150	156	177	212	246	266	265	363

Udvikling i samlet bestand samt i kategorierne "yngre", "mellemdrende" og "voksne hjorte" før jagtstart





# Demografien blandt de levende

Den lokale bestand efter afslutning af  
**2012/13:**

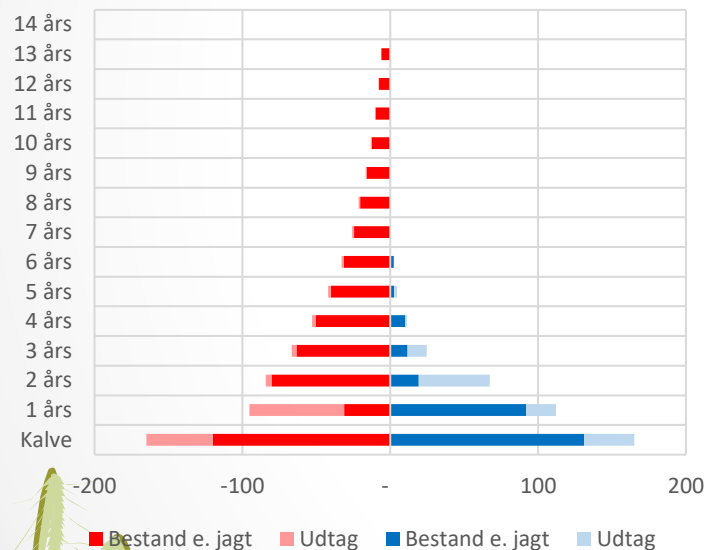
Bestandsstørrelse.: 675 dyr

Handyrsandel: ca. 34%

“Ingen” hjorte over 4 år

Relativt stort udtag af handyr

Bestandspyramide efter jagtafslutning



Den lokale bestand efter afslutning af  
**2018/19:**

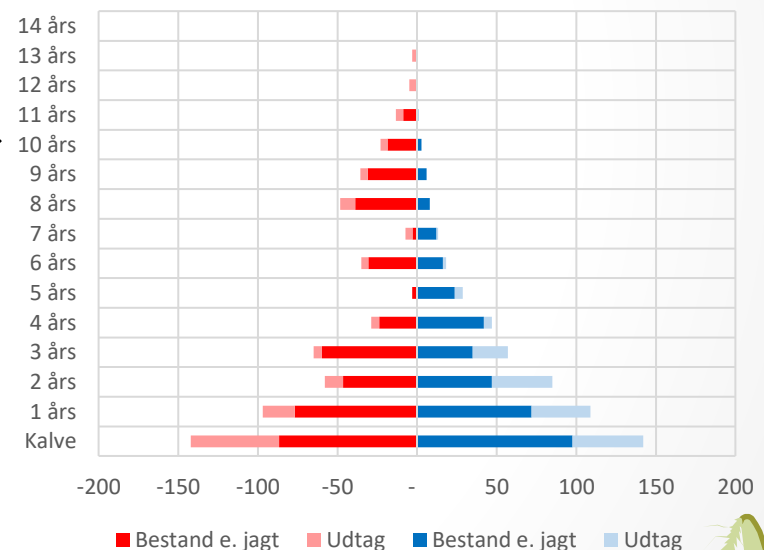
Bestandsstørrelse.: 790 dyr

Handyrsandel: ca. 45%

“Få” hjorte over 4 år – men stigende andel

Stort udtag af hinder og unge dyr

Bestandspyramide efter jagtafslutning



Alle opgørelser (bestand/afskydning) er baseret på kendt afskydning. Reelle tal er formentlig 20-40% højere



# Hvad så med hjortene?

6. august 2016



9. Juli 2017



24. September 2018



- 4. september 2021
- 16-ender
- Brækket vægt: 202 kg
- Alder vurderet af jæger: 9-10 år
- Alder tandslid: 9-10 år
- Alder tandsnit: 12,5 år
- Opmålt: 227,59 pont

24



# FORVALTNING X FORTVIVLELSE

Hjortevildtforvaltning

Bestandsforvaltning fremfor arealforvaltning

Glem hjortene – fokuser på hinderne

Glem de døde – fokuser på de levende

Forvalt hvor kronvildt er, ikke hvor ideologerne er

“By design” fremfor “by accident”

Det tager 10 år at producere en 10 års hjort... fra den dag man starter

Registrer, evaluerer og korriger

For vis skyld?

Frivillighed i trafikken er en dårlig ide

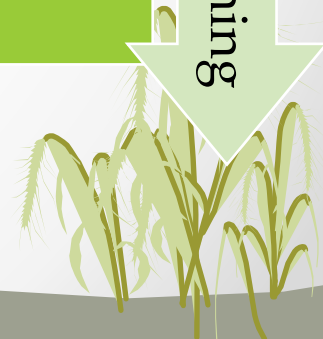
“There is no free meal”

Naboen er idiot og han flytter ikke

Man kan ikke veje Kattegat med et decilitermål

Tro flytter bjerge, men ikke kronvildt

Menneskeforvaltning





Tak for Jeres tid...



# Derfor...

## Hovedbudskaber:

- Hjortevildtforvaltning skal gennemføres som bestandsforvaltning og ikke som arealforvaltning...
- Hjortevildt skal forvaltes hvor hjortevildtet er – ikke hvor ideologerne er...
- Hjortevildt skal forvaltes med udgangspunkt i hjortevildtets biologi...
- Reel forvaltning er lig konkrete handlinger – handlinger der skal besluttes og udføres lokalt...
- Det skal ikke kunne betale sig, at stå uden for...